

**Krediet voor
Internationale
solidariteit**

**Micro krediet
voor ondernemers**

*Jaarbrief
2010*

br i e f

Stichting Zero-Kap • p/a Hooge Raedt, Torenlaan 15 • 3742 CR Baarn

Dik Stroband: “Kennisoverdracht en duurzaamheid moeten zwaar meewegen bij de keuze van projecten”.

Dik Stroband, sinds juni 2008 secretaris van Zero Kap, werkte tot zijn pensionering in 2007 bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Centra Werk en Inkomen, CWI). Daar was hij onder meer verantwoordelijk voor de internationale en Europese arbeids - migratie en voor de arbeidsmarktkansen voor zwakke groepen op de arbeidsmarkt. Daarvoor was hij bij het Nederlands Centrum Buitenlanders verantwoordelijk voor het Terugkeer Projecten Programma voor buitenlandse werknemers, die in hun herkomstland een bedrijf konden starten met een “zachte lening” van Ontwikkelingssamenwerking krijgen, als ze ook werk voor anderen creëerden.

Wat voor bedrijfjes waren het?

‘De bedrijfjes waren heel divers: veel veeteelt, maar er waren ook timmerwerkplaatsen en bakkerijen bij. De initiatiefnemers kwamen zelf met een plan en wij keken of het een reëel plan was. Zeer vergelijkbaar met wat Zero-Kap nu doet. De mensen werden vanuit Nederland begeleid, maar ook door lokale begeleidingorganisaties.’ ‘Dit programma heeft 7 jaar gedraaid en er werden 400 projecten gefinancierd. Het programma is in 1983 gestopt en opgevolgd door een algemene remigratieregeling waarbij buitenlandse werknemers die in de WAO zaten of werkloos waren geworden met een aangepaste uitkering terug konden keren.

Ervaring in ontwikkelings-samenwerking

Deze ervaring neemt Dik mee naar Zero Kap. ‘Nadat ik afgestu-

deerd was op Nyenrode, wilde ik niet werken in het bedrijfsleven maar in de Derde Wereld. Daarom ging ik alsnog economie studeren aan de Universiteit van Amsterdam.’ Daar zat hij al vrij snel in de Commissie Buitenland van de Universiteit en richtte zijn studie op zowel de niet westerse economie, als de niet westerse sociologie en antropologie.

Dik zat ook een aantal jaren in het bestuur van de NCO (Nationale Commissie Ontwikkelingssamenwer-

king; nu de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO)). Verder had hij contacten met onder meer de OECD en de ILO en bereisde hij veel landen. Ook nu hij gepensioneerd is, wil hij betrokken blijven bij ontwikkelingssamenwerking.

Het leuke van de taak

Hij vindt het zinvol in het bestuur van Zero-Kap te zitten. ‘Behalve secretaris zijn, vind ik het erg leuk om mee te denken over en mee te kijken naar projecten. Zo heb ik intussen ook de eerste projectaanvragen uit India bekeken en voorbereid om ze in de bestuursvergadering te bespreken. Mijn interesse hierbij is vooral ook om te kijken naar het element van duurzaamheid, of het project bijdraagt aan duurzame ontwikkeling. Wat voor mij ook meeweegt is het aspect van kennisoverdracht. Dus kijk ik of training, opleiding en kennisoverdracht deel uitmaken van het voorstel. Misschien moet dat met aanvullende financiering, omdat het nu niet zo goed past in onze prioritering en financiële middelen.’

Dik is getrouwd met Henriette Collard en heeft twee zonen, die intussen beide hun opleiding hebben afgerond en al weer werken. Een kleindochter heeft zijn leven weer een nieuwe dimensie gegeven net als het werken voor Zero-Kap. Ook daarvan geniet hij – naar eigen zeggen – met volle teugen.

Lillian Mulder

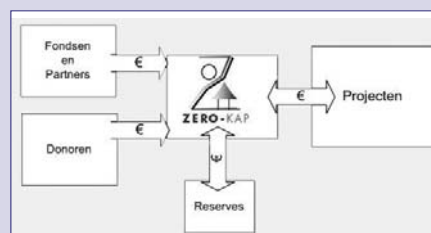
Begin 2010 bezochten Geer Goudriaan en Kees Bronke de ACEA projecten in Burkina Faso, een van de armste landen van Afrika. ACEA werkt daar samen met een nationale NGO, die in rurale gebieden de ontwikkeling van de bevolking stimuleert middels opleidingen, kader vorming en (micro-) krediet verstrekking. Geer en Kees gaven daar o.a. trainingen en bezochten een aantal dorpen, om vast te stellen hoe de Zero-Kap kredieten worden gebruikt. Groepen vrouwen vormen, nadat ze een opleiding ontvingen, een soort "units" die een aan die groep toebedeeld krediet onderling verdeelt en beheert. Zodra een lening is afbetaald, kan een volgend groepslid in aanmerking komen voor krediet. Met de kredieten worden bedrijfjes opgezet. Voorbeelden zijn kleinschalige veeteelt en tuinbouw, kleding maken, handel in groenten, vlees en kleding, wegrestartantjes.

Vanaf 2010: minder landen op de lijst, leningen ook in lokale valuta en meer samenwerking met partners

Wat Zero-Kap doet lijkt simpel: In plaats van beleggen van het vermogen in aandelen en obligaties en uit de opbrengst de projecten steunen (zoals de meeste Goede Doelen), wordt een belangrijk deel van het kapitaal rechtstreeks gebruikt voor "zachte" leningen aan groeperingen van mensen in ontwikkelingslanden. Ondanks goede plannen hebben deze mensen in de startfase geen toegang tot de kredieten die banken aan bedrijven verlenen, meestal doordat geen onderpand beschikbaar is en soms ook omdat geen bank aanwezig is in het betreffende gebied.

Van de oprichting van Zero-Kap in 1989 tot 2004 werd, als voorwaarde voor verstrekken van een lening, een garantie gevraagd door derden die (grotendeels) garant wilden staan voor de aanvrager. Maar hoe komt de arme aanvrager in een ver land aan een partij in Nederland die garant

wil staan? Het aantal aanvragen dat kon worden gehonoreerd bleef laag, maar het risico voor Zero-Kap was ook vrijwel nul.

In 2004 werd geconcludeerd dat de garantie eis niet te handhaven is. Te veel goede plannen moesten worden afgewezen. De garantie eis werd vervangen door een zorgvuldiger selectie en plaatselijke begeleiding van het project door een onafhankelijke monitor. De grote meerderheid van projecten die na 2004 werden gecontracteerd draait goed, maar het risico van leningen nam toe tot een niveau dat niet meer acceptabel is. Dat wil niet zeggen dat het geld in falende projecten niet goed werd

besteed. Huizen werden gebouwd en bedrijven gestart, kinderen gingen naar school, maar op te veel leningen moest een voorziening worden getroffen. Zero-Kap ondersteunt doelbewust kleine projecten, maar dat betekent ook dat je niet zomaar even kunt gaan kijken hoe het loopt. De reis kost al snel meer dan een project.

Herijking van dit beleid heeft ertoe geleid dat de landenlijst waar we projecten zoeken wordt beperkt (o.a. op basis van ervaring in die landen), dat leningnemers kunnen kiezen uit een Euro lening zonder rente en een lening in lokale valuta met een rente die het valutarisico dekt en dat, waar mogelijk, structureel zal worden samengewerkt met partners die het betreffende project ook steunen met eigen mensen en monitors ter plaatse.

Veelbelovende nieuwe projecten

Woonboten (balsas) aan de Amazone Rivier bij Iquitos. In een ervan is het hoofdkwartier van Dignidad gevestigd.

Dignidad is een project opgezet door Winneke Kornet, die na een succesvolle carrière in het bedrijfsleven "iets anders" wilde. Zij vestigde zich na een onderzoekreis door Zuid en Centraal Amerika in de deelgemeente San Juan Bautista bij Iquitos in Peru. Samen met de geschoolde (bedrijfskunde, accountancy, educatie) project medewerkers, die metter-

financiering te honoreren, mede op basis van een garantie van onze partnerorganisatie, de FEMI Foundation.

Elok Basamo. Jan Huys is adviseur voor de champignonenteelt in Nederland. Maar hij treedt ook op als adviseur (vrijwilliger) voor de PUM, een organisatie onder auspiciën van VNO en het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking. Zo kwam hij in contact met de landbouw coöperatie Elok Basamo in Indonesië, waar hij werd betrokken bij de opzet van een kwekerij voor oesterzwammen. Een ondernemingsplan resulteerde in een aanvraag aan Zero-Kap voor medefinanciering. De PUM stemde toe dat de lokale vertegenwoordiger als monitor zou optreden en Jan Huys heeft verzekerd dat hij nog enkele keren het project als adviseur zal bezoeken.

Guaguazu is de naam van een coöperatie van boeren in het tropische deel van Bolivia en de naam van de vrucht van de Cusi palm, die rijk is aan olie en zetmeel. De bast van de noten levert een hoogwaardige kwaliteit houtskool op. Om de cusi noot rendabel te kunnen exploiteren moeten ze grootschalig worden geoogst (of eigenlijk in het bos verzameld), moet de olie worden geperst en

gescheiden van het zetmeel. Het residu en de schil kan worden omgezet in houtskool. De olie heeft potentieel toepassing in de voedingsmiddelenindustrie, is de basis van zeep en shampoo, maar is op dit moment vooral veel waard als biobrandstof. De zetmeel is een hoogwaardig veevoer. De houtskool is zeer goed bruikbaar in de staalindustrie. Een bedrijfsplan werd opgezet om de noten industrieel te gaan verwerken en afnemers werden gevonden voor de olie en de houtskool in Brazilië en het zetmeel wordt afgenomen door lokale veetelers. De fabriek wordt gefinancierd o.a. door Cordaid. Parallel met dit project werd een woningbouwproject gestart, want de boeren verzamelaars gaan hun inkomen verdubbelen (tot zo'n 24 per dag) en hun eerste behoefte is betere huizen om in te wonen en schuren om hun werktuigen in op te slaan. De

De palm die in Guarayos in grote dichtheden voorkomt wordt in Bolivia 'Cusi' genoemd.

tijd haar rol zullen gaan overnemen en met hulp van de lokale autoriteiten, worden groepen vrouwen geselecteerd. Zij worden opgeleid om een klein bedrijf zelfstandig te kunnen uitoefenen (denk aan land- en tuinbouw, kleding fabricage, kruidenhandel etcetera). Belangrijk is dat ze leren omgaan met geld, te plannen en dus te sparen. Groepen vrouwen vormen samen micro-bankjes (Bancos Comunales) die het budget voor leningen aan de groep beheren. Zodra een lening is terugbetaald is geld in kas om een andere vrouw uit de groep een lening te verstrekken. Zero-Kap besloot de aanvraag voor

Gecultiveerde oesterzwammen als product van Elok Basamo

Guaguazu fabriek kwam met een financieringsvoorstel bij Zero-Kap voor een serie model woningen. Het woningbouwproject wordt begeleid door Solid House Foundation, FEMI Foundation zorgt voor een garantie en zo kon Zero-Kap dit project financieren.

De 20 nu nog lopende projecten kunt u zien op de website: www.zero-kap.nl.

Van praktijklessen naar nieuw beleid

Hoe problemen tot oplossing worden

We kunnen natuurlijk wel uitsluitend de successen melden, maar de realiteit is dat soms een project niet gaat zoals we willen. Dat is vervelend voor ons, maar vooral voor de mensen die we pogen te helpen met een krediet. Het belangrijkste is dat we al doende blijven leren. Enkele voorbeelden:

Veel vraag naar Micro-krediet, maar een onverbiddelijke bureaucratie maakt samenwerken met onze partner Prottasha onmogelijk

Prottasha in Bangla Desh, is opgezet als een proef in dit moeilijke en zeer arme land. De bescheiden aanvraag (€ 7.000) voldeed aan alle criteria. Meer dan duizend gezinnen zouden worden geholpen met een micro-krediet. Prottasha kreeg echter geen toestemming van de autoriteiten het overgemaakte geld op te nemen. De lening staat nu geblokkeerd op een bank ver weg. En dus zullen we die, als we hem niet alsnog vrij krijgen voor de kredietaanvragers, terug moeten halen. **Les: Zero-Kap kende de regels niet die gelden in Bangla Desh. Minder betere landselectie, minder risico!**

Shepherd in India: Met deze lening aan een gerenomeerde Indiase organisatie zouden honderden vrouwen een micro-krediet ontvangen. De Indiase projectleider besteedde een groot deel van de lening voor landspeculatie. Zijn misstap kwam uit tijdens een routine bezoek door de monitor. Het gehele bedrag van de lening werd inmiddels teruggestort (na verkoop van het land), maar dit is natuurlijk niet wat we willen. Les: zo veel mogelijk samenwerken met onafhankelijke partners en monitors die altijd ter plekke aanwezig zijn.

Shepherd in India. Deze vrouwengroep ontving gelukkig wel een krediet, waarmee ze hun bedrijfjes konden starten

doende zootechnische deskundigheid van de leiding ging het bedrijf ten onder. **Les: betere toets op de vakdeskundigheid van aanvragers**

Met de nieuwe aanpak (die in het volgende nummer in samenhang gepubliceerd zal worden) trokken we lering uit dit soort ervaringen: minder landen, maar dan wel landen die we goed kennen, deskundige projectleiders, betrouwbare partner organisaties die ter plaatse ondersteuning geven en onafhankelijke monitors ter plaatse.

Zero-Kap: een andere organisatie en nieuw adres

Jan Willem Henfling begon zijn loopbaan bij Zero-Kap in 2002 als secretaris. In 2004 besloot Zero-Kap de administratieve processen te professionaliseren. Een directeur werd gezocht en niet gevonden, zodat hij die taak zelf op zich nam. In 2009 kondigde hij aan zijn werk binnen een jaar te willen beëindigen. De professionaliseringslag was grotendeels afgerond. Het bestuur heeft besloten weer geheel als vrijwilligersorganisatie door te gaan. Begin 2010 werd een aanbod ontvangen om de financiële en administratieve taken mbt het projectbeheer "om niet" onder te brengen. HRAM voert ook de administratie voor enkele andere organisaties, waaronder de FEMI Foundation, een van de partners van Zero-Kap. Henfling blijft verbonden aan Zero-Kap als project adviseur.

Deze wijziging in organisatie van het werk heeft gevolgen voor de adressering en telefoonnummers van Zero-Kap (zie colofon hieronder).

Colofon

Missie

Zero-Kap gelooft in de talenten van arme mensen in ontwikkelingslanden en hun ambities om economisch zelfstandig te worden. Daar waar sprake is van een georganiseerd verband, een economisch stabiele omgeving en kapitaal en toegang tot de bancaire wereld ontbreekt kan Zero-Kap krediet verlenen zonder winstoogmerk. Hierbij benut Zero-Kap tevens de kennis en ervaring van organisaties die ter plaatse actief zijn.

Stichting Zero-Kap, p/a Hooge Raedt, Torenlaan 15, 3742 CR Baarn. Telefoon: 035 548 84 22

E info@zero-kap.nl • www.zero-kap.nl

Donaties zijn welkom op: rek. nummer 38.37.09.601.

Redactie: Lillian Mulder-Lubega

en Jan Willem Henfling (eindredactie).

Vormgeving: Louis van Hattem

Druk: Drukkerij Practicum, Hilversum

Reacties op deze nieuwsbrief naar

info@zero-kap.nl

